

INTERNATIONAL COMMISSION OF JURISTS

Commission internationale de juristes- Comisión internacional de juristas

“dedicated since 1952 to the primacy, coherence and implementation of international law and principles that advance human rights”

COMMUNIQUE DE PRESSE- PERSCOMMUNIQUÉ

URGENT

Uitspraak van de Internationale Commissie van Juristen naar aanleiding van haar bezoek aan Honduras

De Internationale Commissie van Juristen heeft van 14 t/m 18 maart 2011 een tweede missie op hoog niveau aan Honduras uitgevoerd met het doel de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht in dat land verder te onderzoeken en als vervolg op de eerste missie die plaatsvond van 6 t/m 10 december. Tijdens haar bezoek woonde de afvaardiging van het CIJ bijeenkomsten van organisaties van de “civil society”, mensenrechtenactivisten, gemeenschapsleiders, maatschappelijk leiders, vertegenwoordigers van het wetgevende orgaan, intergouvernementele organisaties, vertegenwoordigers van de internationale gemeenschap en andere belangrijke spelers op het gebied van het recht op toegang tot de rechtspraak en de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht. Dit bezoek vond plaats in het kader van de inspanningen die het CIJ in verschillende landen doet om het democratiseringsproces van de rechtspraak vergezeld te doen gaan van respect voor de onafhankelijkheid van de rechtspraak.

De afvaardiging bestond uit de heer Philippe Texier, afgevaardigde van de CIJ en ex-magistraat van het Hof van Cassatie in Frankrijk, de heer Belisario Dos Santos, afgevaardigde van het CIJ en ex-minister van justitie van de deelstaat São Paulo, Brazilië en de heer Ramón Cadena, directeur van de CIJ van de afdeling Midden-Amerika.

De Internationale Commissie (CIJ) is, na het bestuderen van alle aanwezige informatie en de gesprekken die hebben plaatsgevonden van mening dat er erg weinig vooruitgang is geboekt op het gebied van de onafhankelijkheid van de rechtspraak sinds haar laatste bezoek in december 2010. Het CIJ wil daarbij de volgende specifieke overwegingen, conclusies en aanbevelingen naar voren brengen:

1. Het onterechte ontslag van de drie rechters Ramón Barrios, Luis Chévez en Guillermo López en van de magistraat Tirsia Flores heeft nog steeds negatieve gevolgen voor de rechterlijke onafhankelijkheid en de rechten van eenieder van hen. Ondanks de vele aanbevelingen van

The ICJ is an international non-governmental organization comprising sixty of the world's most eminent jurists and has a worldwide network of national sections and affiliated organizations

33, rue des Bains, P.O. Box 91,1211 Geneva Switzerland
Tel: +41 (0) 22 979 3800 – Fax 41 (0) 22 979 3801 – Website: <http://www.icj.org> – E – mail : info @icj.org

verschillende nationale- en internationale organisaties, komt het CIJ tot de conclusie dat er van de kant van de Hondurese autoriteiten in kwestie niet de politieke wil bestaat om hen in hun functie te herstellen. De interne ontslagen gaan gewoon door en de betrokkenen moesten voor de rechtbank verschijnen. Dat geeft slechts aan dat de autoriteiten niet bereid zijn om toe te geven en te erkennen dat die ontslagen onterecht waren. Zelfs wanneer de genoemde rechtszaken eindigen in vrijspraak, is het kwaad al geschied. Het CIJ benadrukt opnieuw dat rechters in een democratische staat de grondwettelijke plicht hebben de democratie en de rechtstaat te verdedigen; een verplichting die in geen geval mag worden opgevat als partijdigheid noch mag leiden tot sancties. De CIJ kan de feiten waarvan zij worden beschuldigd en die alle tijdens of in de dagen ná het verbreken van de grondwettelijke orde op 28 juli 2009 zouden zijn gepleegd, niet accepteren, aangezien die rechters nou juist de Grondwet wilden verdedigen. De CIJ roept de regering van Honduras opnieuw op om deze zaak zo spoedig mogelijk op te lossen door de rechters onmiddellijk in hun functie te herstellen.

2. Het CIJ herhaalt dat het herstel van de grondwettelijke orde niet alleen kan plaatsvinden door het uitschrijven van - en het houden van algemene verkiezingen. Iedere staat die de grondwettelijke orde aantast, heeft de plicht om aanvullende maatregelen te nemen om te zorgen voor een terugkeer naar de normale, democratische situatie zoals bijv. het herstellen van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht en de volledige geldigheid van de mensenrechten; het vergoeden van de schade aan de slachtoffers van grove schendingen van de mensenrechten die zijn gepleegd tijdens de periode waarin de grondwettelijke orde was verbroken; de waarheid van het gebeurde te onderzoeken en het recht van iedere burger op toegang tot onafhankelijke- en onpartijdige rechtspraak te herstellen en iedere maatregel te nemen die is gericht op de versterking van de rechtstaat en de algemene geldigheid van de democratie. De terugkeer naar de democratie vereist dat er wordt vastgesteld wie er verantwoordelijk zijn voor het verbreken van de grondwettelijke orde en de ineenstorting van de politieke organisaties die de staat Honduras uitmaken en garant te staan voor de terugkeer van vluchtelingen naar waardige- en veilige omstandigheden, onverlet de verdere benodigde maatregelen die leiden tot verzoening als voorwaarde voor het samen leven. De CIJ is in dat opzicht van mening dat de Hondurese regering op dat gebied erg weinig vooruitgang heeft geboekt.
3. De moord op 9 journalisten is nog steeds niet opgehelderd. In december van het afgelopen jaar is er opnieuw een journalist vermoord. Nog steeds worden maatschappelijk leiders, mensenrechtenactivisten, gemeenschapsleiders en in het algemeen personen die zich

The ICJ is an international non-governmental organization comprising sixty of the world's most eminent jurists and has a worldwide network of national sections and affiliated organizations

publiekelijk tegen de staatsgreep hebben uitgesproken, bedreigd. In veel gevallen gaat men zelfs verder dan bedreigingen en worden er mensen vermoord en buitengerechtelijk geëxecuteerd. De vrijheid van meningsuiting is nog steeds ernstig aangetast, gelet op het feit dat verschillende radiozenders zijn aangevallen, bedreigd en er zelfs medewerkers zijn vermoord; verder vinden er illegale ontruiming plaats van gemeenschappen waardoor mensen geen woning meer hebben en in onmenselijke omstandigheden leven.

4. In Honduras bestaat een systeem van straffeloosheid waardoor een daadwerkelijk functioneren van de rechtspraak wordt belemmerd of onmogelijk gemaakt. De CIJ heeft klachten ontvangen waaruit blijkt dat van de 24 moorden die zijn geregistreerd in de regio Aguán er geen enkele is onderzocht. De mate van straffeloosheid heeft een hoogtepunt bereikt en vormt een serieuze bedreiging voor de bevolking van Honduras. Wat dat betreft heeft de CIJ kunnen vaststellen dat er een totaal gebrek aan vertrouwen in het rechtssysteem bestaat, met als gevolg dat de slachtoffers geen aangifte van de feiten doen bij het Openbaar Ministerie. De straffeloosheid leidt tot zeer ernstige gevallen van moord op vrouwen, buitengerechtelijke executies, martelingen en andere misdrijven tegen de burgerbevolking [*crimen de lesa humanidad*]. De CIJ heeft bezorgd vastgesteld dat enkele mensen van Honduras naar andere landen zijn gegaan, op zoek naar bescherming.
5. Het totale gebrek aan reacties van staatsinstellingen contrasteert met de ernst van de feiten. Honduras dient alle middelen binnen haar bereik aan te wenden om deze gevallen te onderzoeken en door middel van een snel, efficiënt en objectief onderzoek vast te stellen wie de verantwoordelijken zijn. Bovendien moet zij haar uiterste best doen om de aanbevelingen van de mensenrechtencommissie van de Verenigde Naties, die zijn opgesteld na dit Algemeen Periodiek Onderzoek, op te volgen.
6. Gelet op de ernstige straffeloosheid in het land heeft de CIJ kunnen vaststellen dat de slachtoffers van ernstige schendingen van de mensenrechten zich nog steeds gedwongen zien om een beroep te doen op internationale rechtspraak, waardoor de geloofwaardigheid van de politieke instituties die samen de staat Honduras uitmaken, nog verder wordt aangetast. CIJ vindt dat de acties richting de Inter-Amerikaanse Commissie voor de Mensenrechten, het Inter-Amerikaanse Gerechtshof en het Internationale Strafhof de hoop geven dat de slachtoffers alsnog gerechtigheid zullen ervaren.
7. Gegeven het feit dat er niet meteen concrete acties zijn ondernomen ten behoeve van de rechtspraak en de rechtstaat, verworpen de blijken van goede wil van verschillende hooggeplaatste ambtenaren in Honduras tot een retorisch “discours” zonder daadwerkelijke

The ICJ is an international non-governmental organization comprising sixty of the world's most eminent jurists and has a worldwide network of national sections and affiliated organizations

interesse of politieke wil om vooruitgang te boeken op de weg naar verzoening en het herstel van de grondwettelijke orde.

8. De CIJ heeft geconstateerd dat er binnen organisaties , bij personen en in algemene zin binnen de Hondurese “civil society” de vastberadenheid bestaat om de grondwettelijke orde, de onafhankelijkheid van rechters, magistraten en juridische medewerkers en de toegang tot de rechtspraak te herstellen, zodat die vrij zijn van interne- of externe invloed van welke aard dan ook .
9. Wat betreft de waarheidsvinding heeft de CIJ met genoegen geconstateerd dat na haar bezoek in december de Waarheidscommissie financiële- en politieke steun heeft gekregen van enkele ambassades van de Europese Unie: De CIJ herhaalt dat zowel de Waarheidscommissie als de Commissie van de Waarheid [*La Comisión de Verdad y la Comisión de la Verdad*] zouden moeten kunnen rekenen op de medewerking van staatsinstellingen (toegang tot informatie) en dat als dier conclusies en aanbevelingen eenmaal bekend zijn, die zouden moeten worden “gemonitord” door middel van een democratisch proces van deelneming .
10. De CIJ heeft informatie ontvangen over de vervolging van - en bedreigingen tegen mensenrechtenactivisten. In dat verband vraagt de CIJ de Hondurese staat, de Verklaring van de Verenigde Naties aangaande Mensenrechtenactivisten van 9 december 1998 en de Richtlijnen van de Europese Unie aangaande Mensenrechtenactivisten van juni 2004, die naderhand zijn herzien , te respecteren en te stoppen met onderdrukkingsmaatregelen tegen die activisten.
11. De hervorming van artikel 313 van de Grondwet door middel waarvan het Hooggerechtshof haar bestuurlijke bevoegdheden worden afgenomen, en van artikel 317, waarin de vorming van de Raad voor de Rechterlijke Macht en de Juridische Loopbaan wordt geregeld zijn een daadwerkelijke stap naar een waarlijke onafhankelijkheid van de rechterlijke macht. Die moet echter worden geconsolideerd door middel van een wet en de benoeming van de Raad voor de Rechterlijke Macht op zo kort mogelijke termijn om te voorkomen dat de voorzitter van het Hooggerechtshof de door de genoemde hervorming ontstane bevoegdheden te veel concentreert.
12. Wat betreft de discussie over- en het aannemen van de Hondurese Wet op de Raad voor de Rechtsmacht en de Juridische Loopbaan [*La Ley del Consejo de la Judicatura y de la Carrera Judicial*] die wacht op goedkeuring door de wetgevende macht, is het CIJ er in geslaagd met parlementsleden van verschillende fracties te praten en hen de internationale standaarden voor te houden die in die wet dienen te worden opgenomen. De CIJ dringt er bij de

The ICJ is an international non-governmental organization comprising sixty of the world's most eminent jurists and has a worldwide network of national sections and affiliated organizations

parlementsleden van de wetgevende macht opnieuw op aan om de volgende standaarden in te bouwen:

- a) Het aannemen van de Basisprincipes van de Verenigde Naties omtrent de Onafhankelijkheid van de Rechtsmacht en de Verklaring en het Actieplan van de CIJ met betrekking tot de Functie van Rechters en Advocaten in tijden van Crisis, als interpretatieregels.
  - b) Het opzetten van een Raad voor de Rechtsmacht zou moeten leiden tot het definitief opheffen van bestuurstaken van het Hooggerechtshof en tot het garanderen van een daadwerkelijke onafhankelijkheid van rechters. De raad voor de Rechtsmacht zou niet slechts een verlengstuk van het Hooggerechtshof mogen zijn.
  - c) Rechters zouden in de Raad voor de Rechtsmacht de meerderheid moeten uitmaken en moeten worden gekozen d.m.v. een interne, geheime stemming onder alle rechters die deel uitmaken van het Juridisch Organisme (*waarschijnlijk wordt bedoeld: alle rechters in functie; vertaler*). Verder zouden personen, waarvan de integriteit algemeen wordt erkend en die een aantoonbare kennis van het recht hebben, deel kunnen uitmaken van de Raad, na te zijn gekozen door het Parlement (*Tweede Kamer vertaler*) en het Hooggerechtshof.
  - d) De Raad van de Rechtsmacht dient te bestaan uit een voldoende aantal leden om een efficiënte uitvoering van haar administratieve (*bestuurlijke? Dit zou in tegenspraak zijn met wat onder "b" wordt betoogd; vertaler*) taken te garanderen. Een aantal tussen de 9 en 15 leden is aan te bevelen gelet op de ervaringen in andere landen. De voorzitter van de Raad zou moeten worden gekozen door de leden van de Raad voor een periode van één à twee jaar.
  - e) De leden van de Raad voor de Rechtsmacht zouden geen enkele andere functie (met uitzondering van het docentschap aan de universiteit), noch partijpolitieke activiteiten mogen uitoefenen tijdens hun mandaat.
  - f) De Raad van de Rechtsmacht mag op geen enkele manier betrokken zijn bij de rechtspraak; haar leden dienen zich te wijden aan de onafhankelijkheid van rechtsmacht en het efficiënt functioneren van het rechtssysteem.
  - g) Eén van de belangrijkste functies van de Raad voor de Rechtsmacht zou het ontwikkelen van een juridische loopbaan met behulp van objectieve criteria moeten zijn.
13. Het CIJ dringt er bij de rapporteurs m.b.t. de Onafhankelijkheid van Rechters en Advocaten en de Situatie van de Mensenrechtenactivisten van de Verenigde Naties op aan dat zij zo snel mogelijk een bezoek aan Honduras brengen.

The ICJ is an international non-governmental organization comprising sixty of the world's most eminent jurists and has a worldwide network of national sections and affiliated organizations

33, rue des Bains, P.O. Box 91,1211 Geneva Switzerland
Tel: +41 (0) 22 979 3800 – Fax 41 (0) 22 979 3801 – Website: <http://www.icj.org> – E – mail : info @icj.org

14. Het CIJ uit haar bezorgdheid over de voortdurende stroom berichten omtrent de aanwezigheid van illegale groeperingen en illegale veiligheidstroepen in verschillende gebieden; zowel in de steden als op het platteland en de opkomst van de georganiseerde misdaad en drugshandel in bepaalde regio's van het land, die volkomen straffeloos te werk gaat.

Tenslotte merkt de CIJ op dat de onderhavige missie op hoog niveau is uitgevoerd tegen een achtergrond van extreme polarisatie en sociale conflicten die de Hondurese maatschappij verdeelt. De CIJ betreurt het dat tijdens haar missie, vreedzame betogingen van rechters en verschillende sectoren van de Hondurese maatschappij in Tegucigalpa, Comayagua en Danlí ernstig werden onderdrukt, hetgeen een inbreuk betekende op hun vrijheid van meningsuiting, de waardigheid van mensen en leidde tot illegale aanhoudingen. Zij betreurt bovendien dat het op het moment van het opstellen van deze conclusies en aanbevelingen, de situatie voor een onbekend aantal aangehouden personen nog onzeker was. Het CIJ dringt er bij de autoriteiten op aan om een dialoog op te zetten, hetgeen de enige mogelijkheid is om tot vreedzame oplossingen te komen voor de eisen van de bevolking. De CIJ bedankt het Hondurese volk voor haar gastvrijheid en wil laten weten dat zij wil doorgaan met het observeren van de onafhankelijkheid van de rechtspraak in Honduras.

Tegucigalpa, 18 maart 2011